

LANDINFO RESPONS

LANDINFO RESPONS er utarbeidet av *Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (LANDINFO)*.

LANDINFO RESPONS er svar på konkrete spørsmål og henvendelser fra UNE, UDI og AID.

LANDINFO RESPONS kan inneholde utvalg, sammenstilling og vurderinger av informasjon fra en rekke kilder, samt LANDINFOs vurdering av enkelte eller flere av de refererte kildene.

REGION: Midtøsten

LAND: Irak

TEMA: **Mujahdeen-e-Khalq organisasjonen (MKO) og Ashraf-leiren i Diyala provins**

BESTILLINGSDATO: **4. desember 2007**

PROBLEMSTILLING / SPØRSMÅL:

Det er opplyst at søker oppholder seg i flyktningleir Ashraf i Al-Khales, Diyala, Irak.

Søker er iransk statsborger.

Det er videre opplyst at hun har problemer med å forlate flyktningleiren, slik at hun vil ha problemer med å fremme en søknad om familieforening.

Det er også opplyst at hun har bakgrunn i Mujaheddin-bevegelsen og vil derfor ikke kunne fremme en søknad fra Iran. Er det en korrekt opplysning?

Har du noe informasjon vedrørende flyktningleiren og om det kan stemme at det er en lukket leir som innebærer at de som oppholder seg der ikke kan forlate den? Den skal visstnok være kontrollert av amerikanske myndigheter.

Kan du eventuelt si noe om det er sannsynlig at hun har et Iransk pass eller andre id-dokumenter i leiren?

LANDINFO RESPONS: Landrådgiver Håken R. Nilson
DATO: 14. januar 2008

INNHold

Generelt om leiren og hvorvidt dens innbyggere har adgang til å forlate den	2
Generelt om leiren	2
Hvorvidt innbyggerne har adgang til å forlate leiren	3
Hvorvidt en med bakgrunn i MKO kan reise til Iran	4
Hvorvidt innbyggere kan tenkes å ha iransk pass/ID-papirer oppbevart i leiren	4
Referanser.....	6

Generelt om leiren og hvorvidt dens innbyggere har adgang til å forlate den

Generelt om leiren

Ashraf-leiren ligger i Diyala provins, nær byen Khalis. Leiren har sin opprinnelse under krigen mellom Irak og Iran 1980-88. Saddam Husseins regime anså MKO som en mulig ressurs i kampen mot det nye islamistiske regimet i Iran, og ga gruppen adgang til å etablere bolig- og treningsfasiliteter i leiren.

Etter Saddam-regimets fall i 2003 ble MKO avvæpnet av amerikanerne, men Ashraf-leiren ble ikke avviklet. Den eksisterer fortsatt. Den ble håndtert først av amerikanske og deretter av bulgarske militære stilt under amerikansk kommando. Amerikanerne plasserte ut sine styrker umiddelbart utenfor leiren, men ikke inni. Leiren skal i dag ha ca 4000 innbyggere.¹

Amerikanerne ga i juli det året innbyggerne status som ”beskyttede personer”² etter den 4. Genevekonvensjonens art. 25-26³, og erklærte at den multilaterale koalisjonen skulle ta ansvar for sikkerheten til leirbefolkningen.⁴ Etter dette synes amerikanerne, og senere irakerne, ledsaget

¹ Kaussler. 2007.

² Human Rights Watch, 2005

³ Khorabandeh, 2006.

⁴ CNN 6. april 2006, som sitert i Khorabandeh, ibid.

av mange uklare og til dels motstridende signaler, å ha arbeidet for å få oppløst gruppen. Den Internasjonale Røde Kors-komiteen (ICRC) har for sin del oppfordret irakiske myndigheter til ikke å deportere, utvise eller repatriere leirbefolkningen til Iran.⁵

I mai 2006 overtok bulgarske styrker kontrollen over Ashraf for en 12-måneders periode.⁶ Deres oppdrag utøves til forskjell fra amerikanernes, inne i leiren. Der utfører bulgarerne indre vakthold, orden og administrasjon av leirens repatrieringssenter, samt eskorte av flyktninger innenfor leiren.⁷ Så sent som i desember 2007 sa Bulgaria seg villig til å fortsette oppdraget sitt i Ashraf dersom det kom en anmodning gjennom FN.⁸

Det ser fortsatt ikke ut til å være blitt tatt noen beslutning på noe ansvarlig hold om leirens videre fremtid.

Hvorvidt innbyggerne har adgang til å forlate leiren

Det har ikke lyktes å skaffe konkrete opplysninger om hvilke regler og praksis som i dag gjelder for inn- og utreise fra leiren, eller hvem som håndhever disse. Trolig er det fortsatt MKO som vokter inngangen. Det foreligger flere indikasjoner på at innbyggerne ikke kan forlate leiren uten MKOs samtykke.

I neste avsnitt er det beskrevet at leirledelsen har inndradd MKO-medlemmers pass og ID-dokumenter ved deres ankomst til leiren. Under Saddam Husseins regime var det umulig å klare seg i Irak uten dokumenter. Leirledelsens inndragelse av personlige dokumenter slik som beskrevet i neste avsnitt, ville slik sett innebære en effektiv berøvelse av muligheten til å bevege seg fritt utenfor leiren.

Et tidligere MKO-medlem forteller til Human Rights Watch at han etter å ha vokst opp i Europa, flyttet til en MKO-leir i Irak i 1997. Da han etter et halvt år ga uttrykk for at han ønsket å forlate leiren, ble han nektet dette med mindre han var villig til å dra til Iran. Da han ikke våget det, valgte han å bli i leiren, og lyktes å flykte fra den først etter at Irak var blitt invadert i 2003.⁹ Også andre tidligere MKO-medlemmer som ønsket å bryte med MKO oppgir at de var nødt til å flykte fra Ashraf for å komme seg vekk fra organisasjonen.

Selv om MKOs stilling i Irak er blitt langt mer usikker etter Saddam Husseins regime, synes det som om MKOs kontroll med Ashraf ikke er blitt særlig svekket. Så sent som i oktober 2007 skal

⁵ Kaussler, 2007..

⁶ Government of the Republic of Bulgaria, 2006. Pressemelding.

⁷ Sofia News Agency, 05.05.2005.

⁸ Forsvarsminister Vesselin Bliznakov til Radio Bulgaria, 2007.

⁹ Human Rights Watch, 2005.

de ha arrangert en flere dager lang festival der med bl.a. paradering i militær orden. Selv om irakiske myndigheter skal ha utstedt arrestordre på 150 sentrale medlemmer og ledere, synes det ikke som om de har gjort noe effektivt for å løsne organisasjonens kontroll over Ashraf. Et tidligere medlem har fortalt at han måtte ta til flukt for å komme seg bort fra leiren så sent som i juli 2004.¹⁰

Imidlertid kan beskyttelsesstatusen som beboerne har fått under Genevekonvensjonen på sikt forbedre deres bevegelsesmuligheter. Sommeren 2005 skal amerikanske myndigheter ha sendt et brev til hver enkelt beboer der de opplyses om sin rett til å forlate Irak dersom de ønsker det. Da leiren ble overført til bulgarsk vakthold i 2006, skal ansvarlige bulgarske militære ha forventet at de ville måtte bistå beboerne.¹¹ En støtteorganisasjon for tidligere MKO-medlemmer hevdet i 2005 at MKO systematisk nekter leirbeboere som ønsker det retten de har under Genevekonvensjonen å oppsøke Røde Kors og UNHCR, og at disse organisasjonene likeledes nektes å besøke leiren.¹²

Hvorvidt en med bakgrunn i MKO kan reise til Iran

Det er indikasjoner på at det er mulig å gjøre dette. For eksempel uttaler et tidligere MKO-medlem at: "Før i tiden (før leiren ble satt under amerikansk oppsyn i 2003, *forf. anm.*) ble selv perifere sympatisører som reiste til Iran unngått av MKO" (fordi MKO i hht vedkommende ikke skal ha ønsket at ferske inntrykk fra Iran skulle formidles til medlemmene).¹³

I september 2003 ble det bygget en ny leir – Temporary International Presence Facility (TIPF) - ved siden av Ashraf. Hensikten synes å ha vært å tilby beskyttelse for Ashraf-beboere som under avhør hos amerikanerne ytret ønske om å hoppe av fra MKO.¹⁴ Noen hundretalls av disse avhopperne har senere tatt imot et tilbud om amnesti i Iran og flyttet dit med bistand fra ICRC.¹⁵

Hvorvidt innbyggere kan tenkes å ha iransk pass/ID-papirer oppbevart i leiren

Det synes ikke å foreligge noen omfattende informasjon om dette forholdet.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Khodabandeh, 2006.

¹² Association for the Support for the Victims of Mojahedin-e-Khalq, 2005.

¹³ Khorabandeh, 2006.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid.

Et tidligere MKO-medlem har imidlertid fortalt at leirledelsen i Ashraf inndro pass og ID-dokumenter til han og hans kone da de ankom leiren i 1991. Da de uttrykte ønske om å forlate leiren, fikk de ikke sine dokumenter tilbake.¹⁶ Påstandene ble senere imøtegått av et annet tidligere MKO-medlem, noe som deretter ble fulgt opp av HRW. Det kom da frem at mannen hadde flyktet fra Iran og krysset grensen fra Iran til Irak uten pass.¹⁷

To andre personer med tilknytning til førstnevnte, hadde ankommet Ashraf omtrent samtidig medbringende sine pass, og fått disse inndradd av MKO og aldri returnert.¹⁸

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Human Rights Watch, 2006.

¹⁸ Ibid.

Referanser

Association for the Support for the Victims of Mojahedin-e-Khalq, 2005. *Survivor's Report*. 18. november. Tilgjengelig fra <http://www.survivorsreport.org/pdf/files/2005/SR4web1105.pdf> [lastet ned 15.01.2008]

Government of the Republic of Bulgaria, 2006. *The Bulgarian contingent to do guard duty in Ashraf camp in Iraq*. Reliefweb, 2. februar. Tilgjengelig fra <http://www.reliefweb.int/rw/rwb.nsf/db900sid/VBOL-6LNE7C?OpenDocument> [15.01.2008]

Human Rights Watch, 2005. *No Exit: Human rights abuses inside the MKO camps*. New York: Human Rights Watch, mai. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/backgrounder/mena/iran0505/> [lastet ned 15.01.2008]

Human Rights Watch, 2006. *Statement on Responses to Human Rights Watch Report on Abuses by the Mojahedin-e Khalq Organization (MKO)*. New York: Human Rights Watch, 15. februar. Tilgjengelig fra <http://hrw.org/english/docs/2006/02/15/iran12678.htm> [lastet ned 15.01.2008]

Khorabandeh, Massoud, 2006. Bulgarians to Dismantle Iranian Terrorist Group MKO in Iraq. *Terrorism Monitor*, Vol. 4, Issue 3, 9. februar. Tilgjengelig fra <http://www.jamestown.org/terrorism/news/article.php?articleid=2369895> [lastet ned 15.01.2008] (Massoud Khorabandeh er tidligere medlem av Eksekutivkomiteen i MKO, nå forsker ved Centre des Recherches sur le Terrorisme, Paris.)

Kaussler, Bernd, 2007. MKO Uses YouTube to Display Military Prowess. *Terrorism Focus*, Vol. 4, Issue 39, 27. november. Tilgjengelig fra <http://jamestown.org/terrorism/news/article.php?articleid=2373817> [lastet ned 15.01.2008] (Bernd Kaussler: dosent i statsvitenskap, James Madison University, Virginia, USA. Forsker ved Institute of Iranian Studies, St. Andrews University, Skottland.)

Radio Bulgaria, 2007. Bulgaria may extend mission in Iraq at UN demand. *Radio Bulgaria News*, 10. desember. Tilgjengelig fra http://www.bnr.bg/RadioBulgaria/Emission_English/News/1012B12.htm [lastet ned 15.01.2008]